

Petr Bahník: Svatojiřská tradice: Nejde jen o jaro. Patron vojáků a rytířů bojuje s draky dodnes. Karel IV. získal zásadní relikvii. Mučedníci v Oděse upáleni pod jeho znakem. Proč se Aliance zla skrytá za kyjevskou juntou sv. Jiří tolik bojí?

- CZ24 News | 25. dubna 2022

ČESKO: PETR BAHNÍK k dnešnímu svátku připomíná význam tohoto pozoruhodného světce pro dnešní dobu

Na posvátné hoře Říp se stýkají tři tradice. Kromě svatováclavské je to i tradice svatovojtěšská a svatojiřská. Podle dávných pověstí je se vznikem hory spojen boj svatého Jiří s mocnostmi pekelnými. Když se podíváme, co v poslední době ctitelé tohoto světce zažívají, docela to sedí:

Právě svatojiřská stuha se stala před osmi lety symbolem boje proti temným silám, které po ozbrojeném puči zaplaceném a zorganizovaném Washingtonem a Bruselem ovládly Ukrajinu. Jaký div, že to byla právě tradice svatojiřská, pod jejímiž symboly pořádali demonstranti proti kyjevské juntě demonstrace. V Oděse skončily 2. května masakrem, při němž ukrajinští nacisté zaživa upálili desítky lidí modlících se ke svatému Jiří jako k bojovníkovi proti temným silám

Aliance zla (jak ji nazval [arcibiskup Karl Maria Vigano](#)), která dnes formálně skrytá za kyjevským režimem bojuje na Ukrajině proti Rusku, se bojí právě této svatojiřské tradice, neboť (jak několikrát zmíněný arcibiskup Vigano zopakoval) ruská vojska čelí při osvobození Donbasu silám pekelným. Právě proti nim stojí dnes tradice svatojiřská stejně jako tradice svatováclavská.

Pojďme si tedy při dnešním svátku sv. Jiří drakobijce říci více o tomto bojovníkovi proti temným silám – tak, jak jej pro naše čtenáře přibližuje historik a publicista Petr Bahník:

Hlubší kořeny

Mnozí současníci by bez data na monitoru počítače snad ani nevnímali střídání ročních dob. Pro naše předky byly ovšem proměny přírody v průběhu roku mimořádně významné, neboť souvisely s možnostmi obživy. Nástup jednotlivých ročních období proto spojovali s různými zvyky a komentovali je úslovími, jež odrážely dlouhodobou zkušenost s přírodními a meteorologickými jevy.

I nejmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkujeme!

CHCI PŘÍSPĚT

Takovým průpovídkám se říká pranostiky, což je slovo odvozené z řeckého výrazu prognósis čili předpověď. Mnohé z nich uvízly v obecném povědomí dodnes (únor bílý – pole sílí, březen – za kamna vlezem a podobně). Pranostiky se často vztahují ke konkrétnímu datu, které je vnímáno jako důležitý časový mezník, obvykle ke svátku některého oblíbeného světce (Svatá Anna – chladna z rána, svatá Markéta – hodila srp do žita...).

Typickým zvěstovatelem nového ročního období, totiž radostně vítaného nástupu jara, byl v našem folklorním prostředí především svatý Jiří (po staročesku Juří). O něm pranostiky praví, že: Svatý Jiří vstává, zem odemyká a o jeho svátku prozrazují, že: Na svatého Jiří vylézají hadi a štíři.



Sv. Jiří na byzantské ikoně

To jistě souvisí s datem jeho svátku, tedy 24. dubnem, kdy obvykle dochází k výraznějšímu oteplení. To se sice letos nekoná – zřejmě jako projev “posvátného globálního oteplování způsobeného člověkem” (také jde o jiné náboženství než je to spojené se sv. Jiřím). Nicméně není pochyb, že spojení nástupu jara právě s postavou tohoto světce má ještě hlubší příčiny.

Voják a velkomučedník

Kdo vlastně svatý Jiří byl? Narodil se kolem roku 270 křesťanským rodičům v Kappadocii, na severozápadě dnešního Turecka. Dostal řecké jméno Georgios, které lze přeložit do češtiny jako zemědělec, orač či zahradník (řecké slůvko Gé znamená země, ergón práce). Jeho otec pocházel z Kappadocie, matka z města Lydda v Palestině, kde sám Jiří prožil několik let na studiích a kde později zemřel.

V dospělosti se Jiří rozhodl pro vojenskou kariéru. Vstoupil do řad římského jízdního vojska a brzy dosáhl hodnosti tribun militum. Když císař Dioklecián začal od vojáků požadovat pro svou osobu božské pocty, nemohl to Jiří přijmout. Opustil vojsko a jezdil světem jako toulavý rytíř, konaje hrdinské skutky. Zprávy o pronásledování křesťanů ze strany císaře však přiměly mladého důstojníka, aby vystoupil na jejich obranu a sám veřejně vyznal svou víru. Na Diokleciánův rozkaz jej za to dal místodržitel Dacián krutě umučit. Došlo k tomu v Lyddě roku 303.



Rotunda sv. Jiří na posvátné hoře Říp

Úcta k tomuto světcovi se rozšířila po křesťanském Východě i Západě. Stal se patronem řady zemí, především Anglie, Ruska a Gruzie. Ve východní Církvi je vzhledem ke své statečnosti a prožitému utrpení označován jak megalomartyr, čili velkomučedník.

Jak tomu bylo s drakem?

Vzhledem ke svému vojenskému povolání byl svatý Jiří také ctěn jako ochránce vojáků a středověkých rytířů a zobrazován jako velký bojovník proti zlu, v zápase se symbolickým drakem. Způsob zobrazování svatého Jiří v boji s drakem a epizoda vypravující o takovém boji, která se ve středověku objevila v některých jeho životopisech, (například ve známé sbírce *Legenda Aurea*), vedly některé církevní historiky 20. století k pochybnostem o světcově reálné existenci.

Tyto pochybnosti však byly zbytečné, drak nese především alegorický a symbolický význam. Boj s ním je v první řadě alegorií zápasu křesťanství s mocí pohanského Říma v prvních staletích křesťanské éry. Drak totiž patřil k oficiálním odznakům císařství a takzvané dračí korouhve nesměly chybět v císařském průvodu. Druhý symbolický obsah střetnutí s drakem je patrně skryt v hrdinově jméně Georgios, které označuje orače, může tedy jít také o obraz zápasu zemědělce s divokou, nekultivovanou zemí či nepříznivými přírodními podmínkami.



Boj s drakem je bojem s temnými silami pekla

Tyto symbolické obsahy nicméně nevylučují ani možné reálné jádro příběhu. Co vlastně legendární epizoda praví? Vypravuje o tom, že prý se v blízkosti jakéhosi lybijského města usadil ještěr, který znemožňoval obyvatelům přístup k pitné vodě. Odlákat se dal jen lidskou obětí. Obyvatelé města proto denně losovali o to, kdo má být netvorovi obětován. Jednou padl los na královskou dceru, a i ona byla proto odvedena k dračímu jezeru. Krajem se však právě ubíral mladý osamělý jezdec, svatý Jiří. Ubohého princeznu zachránil, draka zabil, získal obyvatele města pro křesťanskou víru a, odmítnuv jakékoli odměny, vyrazil širou plání za novým dobrodružstvím.

Máme tu před očima skutečně pohádkový příběh, jehož různé varianty najdeme v lidových báchorkách od Skandinávie po Etiopii, nicméně než nad ním mávneme rukou, připomeňme například, že v některých oblastech Indie existoval ještě v 19. století zvyk jakýchsi „zásnub“ vybraných dívek s říčními plazy, gaviály. Dívka byla vesničany odvedena do blízkosti řeky, kde jí byla zbudována jakási chata. Tam pak po celý zbytek života osaměle žila jako plazí „nevěsta“, což mělo vesnici zajistit přízeň přírodních duchů. Nemůže se v příbězích o vysvobození obětované dívky drakovi, tedy také v příběhu o svatém Jiří, odrážet vzpomínka na něco podobného?



Svatojiřská stuha se stala symbolem v boji proti temným silám

Svatý Jiří vstává, zem odemykává

Svatý Jiří patřil od nejstarších dob k oblíbeným světcům i u nás. Kostel v Modré u Velehradu mu byl zasvěcen již v 9. století a hlavním kostelem na Pražském hradě byl od 10. století kostel svatého Jiří s klášteřem benediktinek. Obliba tohoto světce u nás možná souvisela i se slovanskou variantou jeho jména. Jméno Jiří – Juří je totiž odvozeno z adjektiv jako jurkij či jarý, ve významu hbitý, čilý, plný života, a odkazuje k nástupu jara.

Ve slovanském bájesloví bylo jaro personifikováno postavou mladého boha-bojovníka zvaného Jar či Jarilo (vzpomínka na něho zaznívá ve jménech Jaroslav, Jaromír a podobně). I to možná napomohlo rozšíření svatojiřského kultu u nás. Svůj podíl na tom samozřejmě mohla mít i existence známého dynastického mýtu o Přemyslu Otáčovi. Není asi náhodou, že kaple vystavěná roku 999 na hoře Řípu,

a opravená po vítězství knížete Soběslava I. nad Němci roku 1126, má právě svatojiřské zasvěcení.

Karel IV., známý svým zájmem o shromažďování starokřesťanských relikvií, získal pozoruhodnou svatojiřskou památku, totiž červený kříž z antické tkaniny, který prý kdysi zdobil světcův praporec. Červený kříž je skutečně po staletí vnímán jako hlavní atribut, poznávací znamení, podle kterého je možno Jiřího mezi jinými světci bezpečně poznat. Tento červený křížek nechal Karel IV. pietně našít na střed své válečné korouhve a dodnes si jej můžeme prohlédnout mezi památkami svatovítské pokladnice.

A při pohledu na něj si připomínejme, co všechno nám tento symbol vypovídá o nás samých a našem kulturním dědictví.

Sv. Jiří, oroduj za nás!

Sledujte nás na Telegramu: t.me/cz24news

AUTOR: Petr Bahník

[ZDROJ](#)